

SCOTT MINERBROOK, *A New Generation of Stone Killers*, din U.S. News & World Report, January 17, 1994

Copiii mor pe străzile mărginașe ale Americii de mâinile altor copii: oamenii de nimic care trăiesc furișându-se, „hăinile de miel“ (vagabonzii de tip hipi), șoaptele și insultele triviale pe deasupra privirilor amenințătoare, încăierările pentru mărunțișul de prin buzunare și, bineînțeles, avalanșa de droguri.

În unele cazuri copiii uciși doar pentru că nu s-au purtat „cum se cuvine“ (după regulile impuse de vreo bandă), pentru a mări reputația criminalilor și a crea motive de laudă.

Nu sunt puține motivele neînsemnate și meschine care rămân de neînțeles din exterior, la care însă reacțiile criminalilor sunt atât de crude încât îți dau fiori de gheață: un zâmbet îngâmfat, o dare din umeri, un comentariu făcut cu sânge rece. „Ucigașii sunt cei tineri și dezrădăcinați“ – spune James Alan Fox, decanul [Universității] pentru Studii de Criminalistă din Worthearstern University. Ethosul lor malign se află în metastază în acele suburbii în care criminalitatea tinerilor se dezvoltă de la sine și este din ce în ce mai comună, mai obișnuită. Ucigașii fără milă și criminalii din obișnuință au existat întotdeauna, dar numărul crimelor comise de către copii la vârste foarte scăzute a fost rareori mai ridicat. În această direcție au existat cercetări scandalos de restrânse asupra fenomenului, experții putând oferi doar presupuneri la problema de ce numărul acestor crime a crescut atât de mult începând cam de la mijlocul anilor '80. Ei cred că acest fapt rezultă din confluența câtorva tendințe fragile: înmulțirea familiilor uniparentale, sursă a intensificării abuzurilor comise asupra copiilor, impactul cocainei, escaladarea înarmării pe stradă și disperarea cauzată de pierderea masivă a slujbelor în mediul urban. Rezultatul este o ecologie a terorii care a transformat mai multe cartiere sărace în zone de război. Într-adevăr, psihologul James Garbarino de la Institutul Erickson din Chicago a arătat cum copiii acestor spații manifestă multe din simptomele unor puști din cadrul zonelor chinuite de conflict, incluzând stresul post-traumatic, copleșirea și amorfirea emoțională, depresie, anxietate și manifestări violente și furioase.

Unele studii mai recente demonstrează că destul de mulți dintre tinerii care au ucis sunt psihotici. În timpul copilăriei ei sunt animați de răspunsuri raționale care „te îngheață“ la un mediu saturat de violență și stres, unde este mai sigur să nu crezi în nimeni și unde nu există un sens pentru viitor. În sfârșit, aceste forțe creează literalmente tineri descurajați, care devin subiecți a ceea ce Garbarino numește „terminal thinking“ – gândire de ratat. Ei cred că nu există nimic în afară de necazurile care îi pândesc și că nu există alte soluționări ale problemelor lor decât prin agresiune de la un capăt și până la celălalt. Lăsate neclintite, în voia lor, aceste obișnuințe mentale devin din ce în ce mai greu de schimbat. Iată ceea ce experții încep să afle despre cauzele care au produs această generație de ucigași duri:

1. PERSONALITATE ȘI FAMILIE

Mulți specialiști au căzut de acord că violența întrerupe creșterea obișnuită a sentimentelor empatetice care sunt necesare motivațiile morale. În mod obișnuit, o astfel de gândire începe la vârsta de 3 sau 4 ani și vine din atașamentul față de părinți și față de cei care îi învață pe copii despre limite și încredere, demonstrând dragoste și înțelegere. Copiii învață să fie interesați de ceilalți și să distingă binele de rău la acest nivel de interiorizare al interesului pe care-l primesc pentru persoana lor și îl aplică în relațiile lor cu ceilalți. „Dacă se întrerupe din scurt acest proces

datorită unui mediu de haos emoțional, valorile vieții și comportamentul moral sunt pierdute“ – este de părere Charles Davenport, psihiatru la Colegiul de Medicină din Ohio.

Mulți dintre acești criminali sunt de fapt victime ale abuzurilor îngrozitoare comise asupra copiilor. Într-un studiu, D. O. Lewis a găsit că 12 din 14 aveau un lung istoric de pedepse și abuzuri sexuale, uneori comise chiar de către părinți consumatori de droguri. Aceste atacuri au cauzat posibile schimbări în structura intimă a gândirii lor și le-au sugerat un comportament violent neobișnuit la niște copii aflați în creștere. În alt studiu realizat în 1992 Lewis demonstrează că maltrătarile sporesc înclinațiile către actele impulsive, către o atitudine extrem de temătoare față de lume și către o exhibiționare a „hipervigilenței“ față de potențiale atacuri; îi predispune la neliniște și la o percepție greșită asupra amenințărilor, care adesea cauzează pierderea abilității de a simți empatia pentru ceilalți. Abuzurile adesea diminuează atât judecățile cât și competențele lor verbale, determinându-i pe copii să fie mai puțin capabili să exprime ceea ce simt ori ceea ce se întâmplă cu ei. „Dacă o persoană este stresată în mod cronic, schimbările biologice care rezultă o fac mai puțin disponibilă să-și controleze comportamentul, și e mult mai probabil să fie agitată și bătăioasă“ (Lewis). Alte cercetări sugerează că faptul de a fi martor la violențe poate inspira o furie pe termen lung. Robert Pynoos, psihiatru la Universitatea din California a demonstrat că acei copii care îi consideră pe superiorii lor (mai) vârstnici incapabili să-și controleze propriile agresivități, adesea cresc cu aceeași necontrolare a emoțiilor. Uneori când copiii asistă la o violență necontrolată împotriva cuiva cunoscut, închipuiesc mai târziu o intervenție salvatoare pentru cel (drag) apropiat și sunt furioși pe inabilitatea lor de a opri violența. Rezultatul este că ei „nu se simt în siguranță în relațiile lor cu alții“, și de aceea spun că „de ce aș intra într-o relație“. „Ei par să aibă o mască de indiferență când de fapt sunt prizonieri ai terorii“. Violența ucigașă rar se ivește dintr-un singur moment impulsiv. Ea reprezintă adesea culminarea unor ani de escaladare a actelor agresive.

Asociația pentru psihologie și Departamentul Justiției din America au realizat anul trecut studii separate care înfățișează mai multe „căi de dezvoltare“ ce îi conduc pe băieți la violență. Odată cu progresarea cruzimii, copiii dezvoltă „obiceiuri de gândire“ care elimină modalitățile mai liniștite de rezolvare a disputelor. În mod obișnuit, aceasta începe printr-un comportament încăpățânat și sfidător și progresează între 8 și 12 ani prin a-i enerva și teroriza pe ceilalți. Între 12 și 14 ani se realizează într-un act antisocial minor ca minciuna sau furtul din magazine și bătăile cu alți băieți. În final, se dezvoltă luând forma unei adevărate nenorociri, de cele mai multe ori fiind violența aproape neînduplecată. Pe de altă parte, cercetătorii au găsit că acei copii curajoși care evitau să intre în încurcătură erau aceia care avuseseră un puternic control din partea familiei, care erau atașați de părinți și de o disciplină reală și continuă.

2. PRESIUNEA STRĂZII

Nici un eveniment singular nu a contribuit mai mult la recenta contagiune cu violență decât larga disponibilitate a cocainei în orașele americane începând cu mijlocul și către sfârșitul anilor '80. Aceasta a dus la o creștere (progresivă) explozivă a bandelor care au devenit familii-surogat pentru copiii răniți emoțional-afectiv ai comunităților dezorganizate. Tentația unei bogății inimaginabile îi atrage pe mulți dintre cei mai buni, strălucitori, întreprinzători și charismatici tineri bărbați în traficul de droguri și adesea și pe cei care se ocupă de ei. Drogul însuși i-a îndemnat pe unii să ucidă fără milă și îi aducea pe alții într-un hal de disperare care îi determina să facă orice pentru a găsi bani pentru procurarea dozei următoare. În sfârșit, profiturile obținute de pe urma drogurilor alimentează o prodigioasă cursă a înarmărilor pe străzile Americii; aceasta îi conduce pe competitori la o întărire a pieței și la rezolvarea conflictelor cu un înspăimântător tribut de sânge.

Era inevitabil ca trecătorii să fie prinși în schimbul de focuri.

În studiul din 1992 asupra elevilor de la liceul South Side Chicago cu vârste între 13 și 18 ani, se arată că 47% dintre ei au văzut o înjunghere (luptă cu cuțite), 61% au văzut un schimb de

focuri, 45% au văzut pe cineva ucis și 25% le-au văzut pe toate acestea. „Cu toate aceste lucruri, nervii copiilor sunt pe muchia unei amenințări constante“, susține Bell. „E clar că unii dintre ei vor deveni profund deprimați, alții vor încerca să facă față iar alții vor deveni la rândul lor autori de crimă, infractori“. Amenințarea care planează asupra celor care încearcă să păstreze drumul drept este înfricoșătoare. De exemplu, Sharron Coley de 19 ani, care a crescut pe străzile rău famate din Brooklyn – New York și e unul din personajele principale din noua carte a lui Greg Donaldson – *The Ville* – copilul unor părinți divorțați – tatăl i-a părăsit când avea 12 ani – Coley a văzut prima crimă la 15 ani, când un copil care s-a simțit amenințat de un altul l-a împușcat pe agresor în tâmplă. Coley visează adesea că a ucis și pe cei care vor lua parte la funeraliile lui. Când i s-a reamintit de uciderea recentă a unui bărbat din cartier – împușcat de 16 ori cu o armă supersofisticată când acesta era la pământ – Coley a spus că a uitat cu totul de ea. Aceste lucruri se întâmplau prea des pentru ca el să le mai acorde vreo semnificație.

3. FORȚELE NAȚIONALE

Dincolo de ororile din familie și comunitate, mulți experți spun că există numeroase căi care încurajează apariția ucigașilor cu sânge rece. Sunt trucuri penale care permit multor criminali dintre cei mai violenți să se întoarcă acasă înainte ca sentințele să fie pronunțate. Mulți sunt tratați ca niște eroi cuceritori și își reiau îndeletnicirile criminale. Există un acces foarte ușor la arme în multe cartiere – chiar pentru cei mai tineri. E o industrie a divertismentului care în fiecare an pompează mii de imagini cu violență în casele unor copii care suferă deja pentru că nu au părinți sau pentru că aceștia nu au grijă de ei. Și nu în ultimul rând, sunt pierderile de milioane de slujbe urbane care nu mai sunt disponibile pentru copiii dornici să muncească pentru a evita o viață de violență și crime.

Aceste rezultate subliniază necesitatea unei intervenții timpurii pentru a ajuta copiii să-și cucerească mediul lor.

Cercetătorii au descoperit că unii copii chiar la numai 7 ani pot învăța cum să se vindece pe ei înșiși dacă li se istorisește despre violența de care suferă. Unii experți consideră că deturnarea de la crime/infracțiuni a copiilor mai mari se poate realiza atunci când sunt forțați să se confrunte direct cu efectele violenței asupra celorlalți.

Până în anul 2005, copiii infractori între 15 și 19 ani reprezentând grupul cel mai predispus la violență vor fi cu 23% mai mulți. Dacă nu se descoperă o cale pentru a sparge cercul vicios al violenței, mulți se tem că aceasta va însemna apariția unui grup chiar mai mare de „ucigași cu pietre“.

Cristina Spiridon

THOMAS J. SCHEFF, SUZANNE M. RETZINGER, *Emotions and violence. Shame and rage in destructive conflicts*, Lexington Books, D. C. Health and Company/Lexington, Massachusetts/Toronto, 1991

Această lucrare propune o nouă teorie privitoare la sursele violenței distructive în civilizația noastră. Abordarea celor doi autori integrează mai multe alte căi, în special cele sociologice, psihologice, istorice și politice. O asemenea integrare poate fi una dintre soluțiile ce lipsesc abordărilor existente asupra violenței; ceea ce lipsește acestora, în viziunea autorilor, este problematica acțiunii umane. Asemenea tuturor abordărilor formale ale comportamentului uman, teoriile